

Omvårdnadslyftet

**Slutredovisning av regeringens
kompetenssatsning 2011–2014**

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Artikelnummer 2015-2-43

Publicerad www.socialstyrelsen.se, februari 2015

Förord

Denna slutredovisning ingår i regeringsuppdraget att förbereda, administrera och följa upp kompetenssatsningen Omvårdnadslyftet 2011–2014 (S2011/1512/FST (delvis)). Satsningen var riktad till äldre- och funktionshindersomsorgen och syftade till att bistå kommunerna i deras arbete med att stärka medarbetarnas kompetens genom ett statsbidrag. Inom ramen för Omvårdnadslyftet har Socialstyrelsen fördelat 974 miljoner kronor.

I rapporten redogör Socialstyrelsen för uppdraget och användningen av 2014 års medel samt summerar användningen under åren 2011–2014. Ylva Gårdhagen har skrivit rapporten. Åsa Pettersson har varit ansvarig utredare och Annika Jalap-Hermanson sakkunnig. Ansvarig enhetschef har varit Stina Törnell Sandberg.

Lars-Erik Holm
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Uppdrag och metod	9
Villkor för utbildningsinsatserna	10
Bidragsberättigade kurser	10
Kompetensinventering	11
Användningen av medel 2011–2014	12
Allt fler kommuner utnyttjade hela statsbidraget	12
Grundläggande kompetens prioriteras	13
Antal deltagare och poäng sedan start	14
Vanligt att få gå flera kurser eller en hel utbildning	14
De mest populära kurserna	15
Styrning av kursval	16
Att organisera utbildningsinsatser	16
Utrymme att välja olika studieformer	17
Att bemanna under studietid	18
Långsiktig kompetensutveckling	19
Premiefördelning	20
Vissa kommuner valde att inte delta	21
Socialstyrelsens erfarenheter	23
Strategi	23
Volym och kvalitet	23
Yrkestolthet	24
Nationell jämförbarhet	24
Verktyg	24
Krävande administration	24
Egna investeringar är en nödvändighet	25
Referenser	26
Bilaga 1. Förteckning över kurser som berättigar till statsbidraget	27
Bilaga 2. Omvandlingstabell för äldre utbildningar	32
Bilaga 3. Fördelade medel och uppnådda poäng per kommun	36

Sammanfattning

Under perioden 2011–2014 fördelade Socialstyrelsen 974 miljoner kronor som ett prestationsbaserat statsbidrag till kommuner, i syfte att stimulera till en kompetenshöjning inom äldre- och funktionshindersomsorgen. Varje år var det cirka 200 kommuner som ansökte om bidraget och totalt deltog omkring 23 000 personer i någon utbildningsinsats. Målgruppen var personal som i regel behöver en relevant gymnasial utbildning, t.ex. vårdbiträden, undersköterskor och boendestödjare.

Utnyttjandegraden av fördelade medel ökade med åren, från 40 procent 2011 till 68 procent 2014. Dessutom var det allt fler kommuner som lyckades utnyttja hela statsbidraget. Ett 50-tal kommuner inkluderade enskilda utförare i satsningen, medan andra har förklarat att det inte finns några enskilda utförare, att sådana utförare har informerats men avstått, eller att de endast har utfört serviceinsatser.

Både kommunala och privata arbetsgivare satsade främst på att personal inom äldreomsorgen ska nå kravet på grundläggande kompetens, i regel motsvarande 1 400 poäng från vård- och omsorgsprogrammet. Många har utbildats inom etik, gerontologi och geriatrik samt medicin och sjukvård. Omkring 10–20 kommuner per år använde statsbidraget för utbildning på yrkeshögskole- eller högskolenivå, till övervägande del inom demensområdet.

Statsbidraget inkluderade också en möjlighet att få premier för bästa resultat, baserat på att man ökat andelen personal med grundläggande kunskaper enligt tre olika mått. Totalt 60 kommuner kvalificerade sig för en eller fler premier.

Socialstyrelsen anvisade vilka kurser som statsbidraget fick användas till, både vad gäller grundläggande kompetens och kompetens för specialiserade uppgifter. Urvalet av bidragsberättigade kurser har mottagits olika i kommunerna. De positiva menar bl.a. att anvisningarna gynnar individen som får gymnasiebetyg som är nationellt jämförbara, oavsett arbetsgivare och bostadsort. Kritikerna hade önskat friare tyglar baserat på lokala förutsättningar och behov. Kurserna gavs som uppdragsutbildningar där kommunerna fick tillgodoräkna sig 50 kronor per gymnasiepoäng, 200 kronor per yrkeshögskolepoäng och 700 kronor per högskolepoäng, förutsatt att kurserna genomfördes med godkänt betyg under bidragets användningstid.

Ett annat krav gällde att kommunerna måste inventera personalens utbildningsnivå utifrån Socialstyrelsens modell, vilket också mötte olika reaktioner. Många hade svårt att göra en sådan inventering, medan andra ser modellen som ett användbart verktyg för att kartlägga utbildningsbehov även i fortsättningen, på både individ- och på enhetsnivå.

Kommunernas kapacitet att hantera statsbidraget ökade under satsningens gång men de hade ändå svårt att hinna planera och genomföra utbildningsinsatser inom ramen för varje bidragsår. Många kommuner efterfrågar tidigare besked om tilldelade medel och en ökad långsiktighet för att de ska finna det försvarbart att investera egna resurser och skapa en struktur för att hantera större utbildningssatsningar än vad de normalt genomför på egen

hand. Ersättningsnivåerna per poäng räcker sällan till kringkostnader, vilket nödvändiggör egna investeringar för att täcka kostnader för vikarielöner och ökad administration.

Flera kommuner menar att satsningen har varit mycket positiv för såväl medarbetare som för verksamheten i sig. Hos medarbetarna har den bl.a. väckt studielust, gett ökat självförtroende och stärkt yrkesidentiteten. Vad gäller verksamheten har man kunnat genomföra en mer omfattande kompetenshöjning och inkluderat fler medarbetare än vad ekonomin normalt tillåter. Man har ökat andelen medarbetare med grundläggande kompetens och kunnat kvalitetssäkra verksamheten. Kommunerna vittnar därtill om att utbildningen har gett medarbetarna vidgade perspektiv, större analytisk förmåga och ökad benägenhet att acceptera förändringar i verksamheten.

Uppdrag och metod

Åren 2011–2014 hade Socialstyrelsen regeringens uppdrag att förbereda, administrera och löpande följa upp kompetenssatsningen Omvårdnadslyftet, ett prestationsbaserat statsbidrag till kommuner. Syftet var att stimulera huvudmännens långsiktiga arbete med att stärka medarbetarnas kompetens och ge dem möjlighet att växa i sina yrkesroller.

Under det första året var Omvårdnadslyftet avgränsat till äldreomsorgen och utbildningsinsatser på gymnasienivå. Från 2012 breddades satsningen till yrkeshögskole- och högskolenivå för att tillgodose kompetensbehovet hos äldreomsorgspersonal med specialiserade uppgifter. Inför 2013 beslutade regeringen att utvidga satsningen ytterligare för att möjliggöra kompetensutveckling för personal som med stöd av socialtjänstlagen 2001:453 (SoL) ger stöd, service eller omsorg till personer med funktionsnedsättning.

Kommunerna har årligen redovisat till Socialstyrelsen hur medlen har använts, och Socialstyrelsen har i sin tur lämnat uppföljningsrapporter till regeringen. Denna slutrapport summerar statsbidragets användning under de gångna åren. Den tar också upp hur kommunerna har valt att genomföra utbildningen inom ramen för Omvårdnadslyftet, till vilken grad enskilda utförare har medverkat och varför vissa kommuner har avstått från statsbidraget. Rapporten är baserad på följande kunskapsunderlag:

- Socialstyrelsens uppföljningsrapporter om statsbidragets användning 2011, 2012 och 2013
- kommunernas redovisningar om hur statsbidraget användes 2014
- telefonintervjuer med kontaktpersoner i 8 kommuner som deltagit i Omvårdnadslyftet, genomförda under hösten 2014
- telefonintervjuer med 4 av 35 kommuner som aldrig ansökt om statsbidraget Omvårdnadslyftet, genomförda under hösten 2014.

Villkor för utbildningsinsatserna

Kommunerna kunde söka statsbidraget för sin egen eller enskilda utförares räkning, och använda det för att utbilda tillsvidareanställda, vikarier och timanställda som arbetar inom äldreomsorgen eller funktionshindersomsorgen enligt SoL. Målgruppen var den personal som i regel måste ha en relevant gymnasieutbildning, t.ex. vårdbiträden, undersköterskor och boendestödjare. Enligt Socialstyrelsens villkor fick Omvårdnadslyftet också användas för personal som arbetar enligt lagen 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) förutsatt att de huvudsakligen arbetar med personer 65 år och äldre.

För att utföra uppgifter med god kvalitet inom socialtjänsten ska det enligt 3 kap. 3 § SoL (2001:453) finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Den som bedriver verksamheten behöver också planera för personalförsörjning och kompetensutveckling för att kunna säkra och utveckla kvaliteten. Omvårdnadslyftet skulle förstärka, men inte ersätta, de utbildningsinsatser som pågår i kommunerna. Statsbidraget var också prestationsbaserat, vilket innebar att kommunerna fick tillgodoräkna sig 50 kronor per gymnasiepoäng, 200 kronor per yrkeshögskolepoäng och 700 kronor per högskolepoäng på de kurser som varje år var avslutade och godkända. Möjliga utbildningsformer i Omvårdnadslyftet var exempelvis traditionell undervisning, handledd distansundervisning och validering av kunskaper som uppnåts på annat sätt.

Enligt regeringsbeslutet skulle utbildningssatsningen avslutas den 30 juni 2014, vilket innebar att användningstiden för 2014 års medel bara var ett halvår. Kommunerna kunde dock tillgodoräkna sig utbildningsinsatser som genom Omvårdnadslyftet hade påbörjats 2013 och som avslutades senast den 30 juni 2014. På motsvarande sätt kunde kommunerna vid redovisningen av 2013 års medel tillgodoräkna sig kurser som genom Omvårdnadslyftet hade påbörjats 2012 och avslutades 2013.

Bidragsberättigade kurser

Socialstyrelsen har anvisat vilka slags utbildningar som fick finansieras med statsbidraget. Förteckningen över bidragsberättigade kurser (se bilaga 1) korresponderar med följande allmänna råd och vägledningar:

- Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre
- Socialstyrelsens vägledning om kunskapsområden för specialiserade arbetsuppgifter inom äldreomsorgen (2012)
- Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning

- Socialstyrelsens vägledning till arbetsgivare om rätt kompetens hos personal i verksamheter för personer med funktionsnedsättning (2012).

Under 2011–2013 accepterade Socialstyrelsen att statsbidraget användes till vissa kurser ur det gamla omvårdnadsprogrammet för att underlätta övergången till det nya.

Kommunen, eller den enskilde utföraren, fick i egenskap av beställare av uppdragsutbildning själv avgöra hur statsbidraget skulle disponeras utifrån de givna villkoren. Eventuella behörighetsfrågor fick utbildningsanordnarna besvara.

Kompetensinventering

Ett av villkoren för Omvårdnadslyftet var att kommunerna skulle inventera personalens utbildningsnivå. Socialstyrelsen tog därför fram en modell för att kunna jämföra äldre utbildningar med senare utbildningar, se omvandlingstabellen i bilaga 2. Gränsen för grundläggande kunskaper drogs vid utbildningar som motsvarar minst 1 000 gymnasiepoäng. Baserat på kommunernas redovisningar 2014 skulle Socialstyrelsen fördela en premie för bästa resultat. Hur premien har fördelats redovisas längre fram i rapporten och även i bilaga 3.

Användningen av medel 2011–2014

Allt fler kommuner utnyttjade hela statsbidraget

I januari 2014 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att fördela 2014 års medel utifrån en fördelningsram. I mars samma år fördelade Socialstyrelsen 143,5 miljoner kronor till 188 kommuner. Några kommuner avstod från att ansöka och andra sökte mindre än sin andel i fördelningsramen, och därför gjorde Socialstyrelsen, precis som tidigare år, en proportionerlig omfördelning mellan de kommuner som i sin ansökan hade markerat intresse för eventuella ytterligare medel.

Motprestationen i Omvårdnadslyftet var godkända studiepoäng inom den givna användningstiden. De 50 kronorna per gymnasiepoäng täckte mer eller mindre kostnaden för en utbildningsplats medan ersättningen per yrkeshögskolepoäng (200 kronor) och högskolepoäng (700 kronor) snarare kunde betraktas som en subvention. Om kommunens faktiska kostnader för utbildningsplatser var lägre än ersättningsnivån per poäng fick mellanskillnaden användas till kringkostnader såsom vikarier, litteratur och bidragsadministration.

Så här har Socialstyrelsen beräknat hur varje kommun har utnyttjat statsbidraget

Rekvirerat belopp

- antal redovisade gymnasiepoäng x 50 kronor
- antal redovisade yrkeshögskolepoäng x 200 kronor
- antal redovisade högskolepoäng x 700 kronor
- = eventuellt belopp att återbetala

Under satsningens två första år var utnyttjandegraden cirka 40 procent (se tabell 1). Detta berodde bl.a. på att satsningen påbörjades i en period av regelförändringar inom skolväsendet, vilket begränsade möjligheterna att anordna kurser. Dessutom ökade de tillgängliga medlen väsentligt mellan 2011 och 2012. En närmare beskrivning finns i Socialstyrelsens uppföljningsrapporter om Omvårdnadslyftet 2011 och 2012.

År 2013–2014 var utnyttjandegraden omkring 65 procent. Deltagandet i Omvårdnadslyftet har varit relativt konstant med cirka 200 kommuner per år.

Tabell 1. Fördelning och förbrukning år 2011–2014

	2011	2012	2013	2014
Antal kommuner som beviljades medel	210	204	202	188
Fördelning (miljoner kronor)	143,5	243,7	293,5	143,5
Förbrukning (miljoner kronor)	56,7	103,3	186,6	96,9
Förbrukning (procent)	40	42	64	68

I jämförelse med utfallet under satsningens första två år märks tydliga positiva förändringar 2013–2014: det var fler kommuner som utnyttjade hela statsbidraget och färre som inte lyckades utnyttja det alls (se tabell 2). Det bör noteras att utbildningssatsningen avslutades vid halvårsskiftet 2014, vilket kan vara en förklaring till att fler kommuner inte alls hann utnyttja statsbidraget 2014 jämfört med 2013.

Tabell 2. Utnyttjande av statsbidraget år 2011–2014

	2011	2012	2013	2014
Antal kommuner som utnyttjade hela statsbidraget	35	32	57	66
Antal kommuner som utnyttjade delar av statsbidraget	104	142	135	101
Antal kommuner som inte utnyttjade statsbidraget	71	30	10	21
Summa	210	204	202	188

Grundläggande kompetens prioriteras

Under satsningens gång deltog enskilda utförare i ökande omfattning. I 2012 års uppföljningsrapport konstaterade Socialstyrelsen att 39 kommuner hade inkluderat enskilda utförare, och då omfattade satsningen bara äldreomsorgen. År 2013 och 2014 hade 57 respektive 54 kommuner inkluderat enskilda utförare (funktionshindersomsorgen enligt SoL medräknad). De kommuner som inte inkluderade enskilda utförare har till övervägande del förklarat att det inte finns några sådana. Andra förklaringar handlar om att enskilda utförare har informerats men avstått eller att de bara utför serviceinsatser.

Trots utvidgningen till funktionshindersomsorgen från 2013 dominerar utbildningsinsatserna för äldreomsorgens personal (se tabell 3). Verksamheter i såväl kommunal som enskild regi har prioriterat den grundläggande kompetensen inom både äldre- och funktionshindersomsorgen (se tabell 3 och 4).

Tabell 3. Utbildningsinsatser med grundläggande respektive specialiserande syfte i äldreomsorgen 2014

	Antal kommuner med deltagare i utbildningsinsatser	Varav för grundläggande kunskaper	Varav för specialiserade uppgifter
Kommunal regi	162	148	51
Enskilda utförare	53	53	9

Källa: Kommunernas årliga redovisningar av statsbidraget

Tabell 4. Utbildningsinsatser med grundläggande respektive specialiserande syfte i funktionshindersomsorgen enligt SoL 2014

	Antal kommuner med deltagare i utbildningsinsatser	Varav för grundläggande kunskaper	Varav för specialiserade uppgifter
Kommunal regi	56	50	15
Enskilda utförare	6	5	1

Källa: Kommunernas årliga redovisningar av statsbidraget

Antal deltagare och poäng sedan start

Inom ramen för Omvårdnadslyftet 2014 deltog fler än 7 400 personer i utbildningsinsatser. Liksom tidigare år i satsningen hör de flesta av dessa (drygt 5 100 individer) till den kommunala äldreomsorgen, varav omkring 1 000 utbildades i specialiserande syfte. Från den kommunala funktionshindersomsorgen enligt SoL deltog drygt 800 personer i utbildningsinsatser 2014, i huvudsak på grundläggande nivå.

Även de enskilda utförarna har företrädesvis satsat på medarbetare inom äldreomsorgen. Av de drygt 1 400 privatanställda som deltog i utbildningsinsatser 2014 hade endast 50 personer sin hemvist inom funktionshindersomsorgen enligt SoL. De enskilda utförarna har till över 90 procent fokuserat på grundläggande kompetens.

Tabell 5 visar antalet deltagare 2014 fördelat på personal i kommunal respektive enskild regi.

Tabell 5. Antal personer i utbildningsinsatser 2014

	Äldreomsorgen	Funktionshindersomsorgen enligt SoL	Totalt antal
Kommunal regi	5 156	818	5 974
Enskilda utförare	1 385	50	1 435

Källa: Kommunernas årliga redovisningar av statsbidraget

Sedan starten 2011 har totalt cirka 23 000 personer deltagit i utbildningsinsatser via Omvårdnadslyftet. Summan avser personer som påbörjat men inte nödvändigtvis avslutat någon bidragsberättigad kurs. Statsbidragets nytta bör dock inte enbart värderas utifrån antalet deltagare eftersom medlen har kunnat användas både till att låta många personer gå enstaka kurser och till att låta en del av personalen gå flera kurser eller hela program.

Kommunerna har sedan 2011 redovisat totalt nästan 9,9 miljoner poäng, och till hela 99 procent rör det sig om poäng på gymnasienivå. Bilaga 3 visar antalet poäng redovisade per kommun. En del kommuner har dock redovisat fler poäng än vad statsbidraget täcker.

Vanligt att få gå flera kurser eller en hel utbildning

Kommunerna har prioriterat olika i valet av utbildningsinsatser i Omvårdnadslyftet. De flesta har dock fokuserat på att säkra grundkompetensen hos stora grupper av tillsvidareanställda som saknat gymnasiekompetens inom vård och omsorg.

I en del kommuner har man sett ett mervärde i att låta ett stort antal medarbetare gå samma kurs, med förklaringen att det dels har ökat både studiemotivation och sammanhållning, dels har gett ett större genomslag i verksamheten.

I några kommuner har man investerat i yngre medarbetare som enbart behövt komplettera med enstaka kurser för att nå poängkravet för grundläggande kompetens. Satsningen på den yngre åldersgruppen har i vissa fall också varit en medveten strategi – man rustar för framtiden med utbildad och motiverad personal inför kommande pensionsavgångar.

Kommunerna ombads i redovisningen uppskatta om man till övervägande del hade satsat på många medarbetare och kortare utbildningsinsatser eller tvärtom. Drygt 40 procent menar att det främst är ett fåtal personer som har genomfört flera kurser eller hela program under satsningens gång. En tredjedel uppger i stället att många medarbetare har gått enstaka kurser, medan en femtedel uppger att de båda alternativen var ungefär lika vanliga.

De mest populära kurserna

Tidigare års uppföljningsrapporter om Omvårdnadslyftet har visat att såväl kommunal som enskild verksamhet har prioriterat grundläggande utbildning på gymnasienivå. Även under 2014 satsade man främst på personalen inom äldreomsorgen trots utvidgningen till funktionshindersomsorgen enligt SoL. Under 2014 togs de flesta gymnasiepoängen inom följande kategorier av skolämnen:

- etik
- gerontologi och geriatrik
- medicin och sjukvård
- psykiatri och psykologi
- vård och omsorg.

En gemensam nämnare för kategorierna är demenskunskap. Som tidigare nämnts dominerar utbildningsinsatser inom äldreomsorgen, vilket framgår även här. När satsningen vidgades till personal inom funktionshindersomsorgen enligt SoL återstod bara 1,5 år, vilket kan förklara att kommunerna huvudsakligen har använt statsbidraget för kurser inom vård- och omsorgsprogrammet med yrkesutgång äldreomsorg. De programgemensamma karaktärsämnena på vård- och omsorgsprogrammet avser dock både funktionshinders- och äldreomsorgen. Kurser som berättigade till statsbidraget listas i bilaga 1.

Få som tar poäng på högre nivå

År 2012 blev det möjligt att också använda statsbidraget för studier på yrkeshögskole- och högskolenivå, men trots det redovisar endast ett mindre antal kommuner sådana utbildningsinsatser. Antalet kommuner som redovisat yrkeshögskolepoäng var som minst 13 kommuner år 2012 och som mest 18 kommuner år 2013. Mellan 11 och 14 kommuner redovisade högskolepoäng under perioden 2012–2014. De högre studierna har främst rört gerontologi och geriatrik, medicin och sjukvård samt etik, exempelvis den demensinriktade utbildningen till Silviasyster.

Tabell 6. Antal kommuner som redovisat studiepoäng på högre nivå

	2011	2012	2013	2014
Yrkeshögskolepoäng	-	13	18	17
Högskolepoäng	-	14	11	12

Källa: Kommunernas årliga redovisningar av statsbidraget

Styrning av kursval

En del kommuner hade önskat ett bredare och mindre detaljstyrt urval av bidragsberättigade kurser. De hade föredragit större flexibilitet med möjlighet att upphandla kurser som är anpassade för deras verksamhet och lokala förhållanden, och möjlighet att skräddarsy och genomföra egna interna kurser. Vissa har förordat kortare utbildningar i form av föreläsningsserier som även skulle ha passat för personal som inte haft möjlighet att fullfölja hela kurser.

Andra kommuner har uttryckt det motsatta, exempelvis att de uppskattar styrningen till nationella betygsgivande kurser med motiveringen att det innebär en kvalitetssäkring, både ur ett lokalt perspektiv med återkommande kurser som är väl inarbetade hos utbildningsanordnarna, och ur ett nationellt perspektiv genom att kompetensen blir likartad och jämförbar. En förteckning över de bidragsberättigade kurserna återfinns i bilaga 1.

Att organisera utbildningsinsatser

En förutsättning i Omvårdnadslyftet var att utbildningsinsatserna skulle genomföras i form av uppdragsutbildning, dvs. att kommunen betalade direkt till utbildningsanordnaren för en utbildningsplats. Kommunerna ombads att uppskatta om de i huvudsak hade anlitat kommunala och offentliga eller enskilda utbildningsanordnare under satsningen, och över 70 procent uppgav att mer än hälften av utbildningsinsatserna hade anordnats av kommunala och offentliga aktörer. En fjärdedel svarade att de till övervägande del hade använt sig av enskilda utbildningsanordnare. Ett fåtal kommuner hade anlitat kommunala, offentliga och enskilda utbildningsanordnare i ungefär lika stor utsträckning.

Många kommuner vittnar om att det tar tid att hitta och organisera utbildningsinsatser som överensstämmer med verksamhetens organisation och medarbetarnas behov av fortbildning. Det kan vara tidsödande att få till stånd såväl skäligen avtal som efterfrågade kurser och inte minst att engagera behöriga lärare. Några har behövt resonera med grannkommunerna för att dra lärdom av deras erfarenheter och se om de kan samordna utbildningarna. Det krävs också personalkapacitet, kunnande och tid för att informera om och marknadsföra större utbildningssatsningar inom den egna verksamheten och till eventuella enskilda utförare. Flera kommuner menar att det är först under senare delen av satsningen som utbildningsorganisationen har satt sig och personalen på allvar har fått motivation att studera. Det ökade intresset beror inte minst på att de har hört kollegor berätta om positiva studieerfarenheter.

I kommunernas redovisningar finns flera exempel på samverkan över kommungränser där man har kartlagt sina respektive behov och sedan

gemensamt upphandlat skräddarsydda utbildningar. Flera kommuner nämner att utbildningar har tillhandahållits av Vård- och omsorgscollege som bygger på ett nära samarbete mellan utbildare, arbetsgivare och fackliga organisationer. Syftet är att utbildningen ska vara aktuell och attraktiv.

Utrymme att välja olika studieformer

Inom Omvårdnadslyftet har det varit möjligt att erbjuda traditionell undervisning, handledd distansundervisning och validering av kunskaper som har uppnåtts på annat sätt. Här har kommunerna valt olika vägar för att utnyttja statsbidraget.

Platsbunden undervisning och studier på distans

Många kommuner har lokalt genomfört lärarledda, platsbundna utbildningar där man i regel varvar teori med praktik, exempelvis hos den kommunala vuxenutbildningen eller Vård- och omsorgscollege. I en del kommuner har man studerat på distans enligt en individuell studieplan som är baserad på en inventering av individens och verksamhetens behov. Studieformen bygger till stor del på studiehjälp och handledning via internet, och på olika typer av inlämningsuppgifter med höga krav på studiedisciplin och förmåga att arbeta enskilt.

Att validera kunskaper och kompetens

Ett antal kommuner uppskattade möjligheten att validera kunskaper och kompetens hos personal som saknar relevant gymnasieutbildning, men som har flerårig erfarenhet av vård- och omsorgsarbete. Det finns i dag ingen nationell modell för validering inom vård och omsorg, men processen börjar i regel med kartläggning, självskattning och samtal med vårdlärare, ofta i samarbete med en studie- och yrkesvägledare. Man identifierar eventuella kunskapsluckor och enas om kompletterande teoristudier som provas muntligt eller skriftligt, och man bedömer och betygsätter individens praktiska färdigheter. Validering tillämpas ofta initialt för att säkerställa att rätt person går på rätt utbildning, dvs. att tillgängliga kompetensmedel och arbetstid utnyttjas på det mest effektiva sättet så att de blir till nytta för både individen och verksamheten.

Att lära på arbetsplatsen

Många kommuner har också använt sig av så kallat Lärande på arbetsplatsen (LPA) där arbetsplatsen spelar en central roll. Metoden riktar sig främst till den som har en anställning då medarbetaren fortsätter sitt ordinarie arbete under hela utbildningen, med undantag för ett antal schemalagda lärarledda studiedagar per vecka. Här synliggörs medarbetarens utbildning och blir en del av arbetsplatsens vardag, och utbildningen berör på så vis fler än den som studerar och dennes handledare. Metoden bygger på individuella förutsättningar och utgår ofta från validering. Läraren kommer i allmänhet till arbetsplatsen, och undervisningen inkluderar litteraturstudier, egna fallstudier, handledning, hemuppgifter enskilt och i grupp, diskussioner och reflektioner.

Olika sätt att locka medarbetare till studier

För att motivera personalen till utbildning har en del kommuner använt sig av olika incitament, exempelvis studier på delvis eller helt och hållet betald arbetstid, tillgång till kostnadsfri kurslitteratur, möjliga karriärvägar, ny befattning (ofta undersköterska) med tillhörande lönepåslag, och chans till tillsvidareanställning för den som är timanställd eller vikarie. Kommunerna vittnar om att medarbetare som har utbildat sig ofta sporrar andra på arbetsplatsen att studera eftersom deras entusiasm och ofta ökade självkänsla smittar av sig. Möjligheten att få ett individuellt studieupplägg är också lockande, speciellt för den som tvivlar på sin egen studieförmåga, inte har suttit vid skolbänken på länge, eller behöver extra stöd på grund av t.ex. läs- och skrivsvårigheter.

Att bemanna under studietid

Sedan Omvårdnadslyftets start har kommunerna framfört synpunkter om behovet av vikarier under personalens studietid. Det har i vissa fall handlat om svårigheten att få tag i vikarier men framför allt den extra kostnad som det innebär att ta in vikarier eftersom statsbidraget inte täckte vikariekostnader. Om medarbetaren inte lyckades slutföra studierna inom given användningstid fick kommunen dessutom själv stå för såväl utbildnings- som vikariekostnad då statsbidraget bara gällde godkända kurser. Vikariekostnaderna kunde dock delvis finansieras av bidraget om en upphandlad uppdragsutbildning var billigare än den ersättning per studiepoäng som statsbidraget gav.

Många kommuner sätter in vikarier

Trots att vikariekostnaderna i princip måste täckas med egen finansiering svarar nästan 50 procent av kommunerna som uppnådde poäng under 2014 att de under året ersatte ordinarie personal under mer än halva tiden som de var frånvarande på grund av studier. En tredjedel anger att de kallade in vikarier under mindre än halva frånvarotiden. En femtedel av kommunerna använde inte vikarier överhuvudtaget utan löste bemanningen på annat sätt, men då gällde det främst kortare utbildningsinsatser. Vissa kommuner svarar att de inte har kunnat utnyttja statsbidraget i önskad omfattning eller inte alls, på grund av att de inte har lyckats lösa bemanningen, för att de inte haft råd och/eller för att de saknat vikarier. Erfarenheter från tidigare år visar liknande mönster i vikariefrågan.

Färre studieavhopp med vikarier på plats

En del kommuner påpekar att det finns både för- och nackdelar med att ta in vikarier. Vissa menar att de har förändrat sitt förhållningssätt något över tid, och anger att de har blivit mer benägna att använda vikarier eftersom ordinarie personal får större chans att klara av studierna om de inte behöver vara stressade över att lämna kollegorna ”i sticket”. Med färre avhopp har kommunen även fått mer utbildad personal och ett bättre utnyttjande av statsbidraget. Med vikarier blir också övrig ordinarie personal mer positivt inställd till kollegornas kompetensutveckling och mottaglig för den entusiasm och inspiration som de ofta fört tillbaka till organisationen.

Till nackdelarna hör ökad administration och ökade lönekostnader, och det faktum att det kan upplevas pressande och tidsödande för ordinarie personal att instruera och stötta extra personal som inte känner till arbetsmiljön och arbetsplatsens rutiner. Därtill råder det brist på utbildade vikarier och vikarier som klarar de språkliga kraven. Några menar även att täta personalbyten kan minska brukarnas och de anhörigas förtroende för den vård och omsorg som ges, eftersom det kan kännas otryggt att behöva möta och kommunicera med ny personal. En del kommuner har försökt att klara bemanningen utan vikarier under kortare studieperioder för att i stället satsa på vikariebemanning under längre, sammanhängande tid.

Långsiktig kompetensutveckling

År 2014 redovisade kommunerna hur de arbetar med målgruppens kompetensutveckling på lång sikt, oavsett statsbidraget. De angav t.ex. om kompetensutveckling planeras på individnivå eller enhetsnivå, och om det sker i form av handledning, uppdragsutbildning eller konsultinsatser.

Vanligt med egen fortbildning

Enligt kommunerna är det i äldreomsorgen vanligt att arbeta utifrån kompetensutvecklingsplaner på både enhets- och individnivå. När det gäller att genomföra utbildning angav en majoritet, 135 kommuner, att utbildning i egen regi är den vanligaste formen för medarbetare inom äldreomsorgen. Relativt många, 78 kommuner, menade att de använder sig av uppdragsutbildning. Kompetensutveckling genom handledning eller reflektion rapporterades av 96 kommuner, och en mindre skara på 66 kommuner kompetensutvecklar med hjälp av FoU-enheter.

Även inom funktionshindersonsorgen enligt SoL upprättar man utvecklingsplaner på enhets- och individnivå. Det vanligaste upplägget är utbildning i egen regi (90 kommuner), och man använder sig ofta av handledning eller reflektion (81 stycken). Endast 45 kommuner uppgav att de erbjuder kompetensutveckling genom uppdragsutbildning.

Utbildningsinsatser riktas även till vikarier

Inom Omvårdnadslyftet var det en del kommuner som satsade långsiktigt och strategiskt på kompetensutveckling genom att inkludera även timanställda och vikarier. I vissa fall handlade det om timanställda som redan hade gymnasiekompetens och därför inte rymdes inom den kommunala vuxenutbildningen, men som vill fortsätta sitt yrkesliv inom vård och omsorg. Syftet var att minska sårbarheten i verksamheten och att i viss mån säkra ett förväntat ökat behov av utbildad vård- och omsorgspersonal. Merparten av kommunerna ville dock säkra grundkompetensen hos de redan tillsvidareanställda och öka andelen som är kvalificerade för en befattning som undersköterska.

Modellen för kompetensinventering – ett användbart verktyg

Enligt regeringsuppdraget skulle kommunerna inventera kompetensen hos omsorgspersonalen baserat på Socialstyrelsens anvisningar. För detta ända-

mål tog Socialstyrelsen fram en modell för att jämföra äldre (icke poänggivande) utbildningar med senare (poänggivande) utbildningar. Modellen utgår ursprungligen från omvårdnadsprogrammet (1 350 poäng i karaktärsämnen) som var gällande i juli 2011. Poäng för kurser som inte ingick i äldre utbildningar räknades bort från de 1 350 poängen. I de äldre utbildningarna förekom också moment som inte anses aktuella i dag, och nya moment har tillkommit som delvis kan anses kompenseras av mångårig yrkeserfarenhet. I bilaga 2 finns en omvandlingstabell med aktuella och tidigare utbildningar som har relevans för äldre- respektive funktionshindersomsorgen.

Flera kommuner uppskattar att modellen möjliggjorde en systematisk kartläggning av personalens utbildning och erfarenhet, och anser att inventeringen därmed gav en bättre överblick. De vill fortsätta uppdatera och kartlägga kompetensen för att kunna identifiera styrkor och svagheter på både individ- och verksamhetsnivå, och därmed ser de modellen som ett användbart verktyg trots att satsningen är avslutad. Andra kommuner har dock haft svårt att göra kompetensinventeringar enligt Socialstyrelsens modell.

Några uttrycker att satsningen har hjälpt kommunen att ta ett helhetsgrepp om personalkompetensen, både vad gäller kompetenskrav i rekryteringsprocessen och vad gäller fortbildning av tillsvidareanställd personal. Man ser vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder strukturerad fortbildning och möjliga karriärvägar. Tanken är att majoriteten av personalen ska ha en relevant grundutbildning, ofta refererad till som undersköterskekompetens, och den strategin har i vissa fall också inspirerat till fortbildning på chefsnivå. Insatserna har i huvudsak riktats till personal inom äldreomsorgen, men flera kommuner vill göra en liknande kompetenssatsning för personal som är verksam inom funktionshindersomsorgen enligt LSS.

Premiefördelning

Enligt regeringsbeslutet skulle Socialstyrelsen fördela 150 miljoner kronor i premier för bästa resultat, baserat på kommunernas slutredovisningar. Premien utgick för tre olika mått definierade av Socialstyrelsen. I december 2014 fördelade Socialstyrelsen premierna på följande sätt:

- 50 miljoner kronor fördelades mellan 56 kommuner som redovisade att andelen personal med grundläggande kunskaper var 60 procent eller högre.
- 50 miljoner kronor fördelades mellan 43 kommuner som redovisade att andelen personal med grundläggande kunskaper var 75 procent eller högre.
- 50 miljoner fördelades mellan 26 kommuner som hade förbättrat sitt kompetensläge, på så sätt att andelen personal med grundläggande kunskaper ökat med tio procentenheter eller mer jämfört med läget 2011.

Gränsen för grundläggande kunskaper drogs vid utbildningar som motsvarar minst 1 000 gymnasiepoäng i Socialstyrelsens poängberäkning för Omvårdnadslyftet. Detta ligger i linje med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre, och Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS

2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning. I de allmänna råden stipuleras 1 400 gymnasiepoäng, men motivet här är att personer med vissa äldre utbildningar sannolikt också har många års praktisk erfarenhet och dessutom internutbildningar och kortare kurser som kompenserar eventuell avsaknad av vissa betyg. Inom ramen för Omvårdnadslyftet utgick kompetensinventeringen från samma tre kategorier av formell utbildning i både äldre- och funktionshindersomsorgen:

- a) 0–999 gymnasiepoäng
- b) 1 000–1 349 gymnasiepoäng
- c) 1 350 gymnasiepoäng eller mer.

För att komma i fråga för den första och andra delpremien (där 60 eller 75 procent av personalen har grundläggande kunskaper) krävdes en s.k. totalinventering enligt Socialstyrelsens anvisningar. Principen var att populationen skulle definieras som hela den kommunalt finansierade äldreomsorgen samt eventuella deltagare i utbildningsinsatser som tillhör funktionshindersomsorgen enligt SoL (eller LSS-området om de huvudsakligen arbetar med personer 65 år och äldre). För att kvalificera sig för delpremierna 1 och 2 skulle totalinventeringen visa att minst 60 procent av personalen har motsvarande minst 1 000 poäng. Om andelen med grundläggande kunskaper var minst 75 procent hade kommunen följaktligen också uppnått 60 procent, och den var därmed kvalificerad för båda delpremierna. Premien fördelades lika mellan de kommuner som hade uppnått kvalifikationsnivån för respektive delpremie; om andelen personal med grundläggande kunskaper var t.ex. 82 procent gav det samma utdelning som vid 75 procent.

Bara de kommuner som hade gjort en godkänd totalinventering av äldreomsorgen 2011 kunde komma i fråga för den tredje delpremien som avsåg en förbättring av kunskapsläget med tio procentenheter eller mer. För att tävla om delpremie 3 krävdes i likhet med 2011 en ny, separat totalinventering av hela den kommunalt finansierade äldreomsorgen.

Totalt ville 70 kommuner tävla om premier, varav 60 kvalificerade sig. Av dessa fick 19 kommuner del av alla tre delpremier. Fördelningen av premier framgår av bilaga 3.

Vissa kommuner valde att inte delta

Varje år var det omkring 200 kommuner som ansökte om statsbidraget Omvårdnadslyftet. En del sökte för enstaka år medan andra deltog genom hela perioden. Under satsningens gång var det dock 35 av 290 kommuner som helt avstod från att delta. I telefonintervjuer med fyra kommuner som inte deltog framkom bl.a. att kostnaden för utbildning, vikarier, kompetensinventering och administration blev alltför hög, även om ersättningen åtminstone delvis täckte utbildningskostnaden. Två kommuner var också oroliga för att medarbetare av olika anledningar inte skulle slutföra påbörjade utbildningar och att kommunen därmed inte skulle få tillgodoräkna sig statsbidraget och dessutom tvingas stå för kringkostnader som vikarier. En annan anledning till att avstå statsbidraget var att man bedömde att vård- och omsorgspersonalens grundkompetens var tillfredsställande och att man har

en egen fungerande struktur när det gäller fortbildning. En av de intervjuade kommunerna pekade också på att de redan hade brist på personal och inte maktade med att delta i större kompetenssatsningar som kräver sin egen administration, uppföljning, analys och resultatredovisning.

Socialstyrelsens erfarenheter

I denna slutredovisning vill Socialstyrelsen lyfta fram områden där satsningen kan sägas ha bidragit till utveckling på längre sikt, men också våra erfarenheter när det gäller statsbidragets konstruktion.

Omvårdnadslyftet var ett statligt bidrag som skulle förstärka – men inte ersätta – andra insatser för ökad kompetens. Kommunerna ansvarar alltså för att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet för att klara av sina arbetsuppgifter inom socialtjänsten. Efter det fjärde och sista året kan Socialstyrelsen konstatera att det tog två år innan de flesta kommuner hade funnit former för utbildningssatsningen som svarade mot prestationskraven. Först under den andra halvan av satsningen ökade utnyttjandegraden till närmare två tredjedelar av medlen.

Strategi

Flera kommuner vittnar om att möjligheten att få statsbidrag för kompetensutveckling har fungerat som en morot för att ta ett samlat grepp om det framtida behovet av utbildad vård- och omsorgspersonal, och för att tänka strategiskt i frågan. Man har, i positiv bemärkelse, tvingats att kartlägga befintlig kompetens och därmed synliggjort både styrkor och svagheter i verksamhetens organisation och drift.

De flesta kommuner har utnyttjat statsbidraget till att höja andelen medarbetare med relevant grundutbildning, ofta vård- och omsorgsprogrammet med inriktning mot äldreomsorg. Kurserna ger kompetens att arbeta inom vård och omsorg i kommun och landsting, vilket ofta leder till en befattning som undersköterska. Undersköterska är dock inte en reglerad eller skyddad yrkestitel, och arbetsgivarna har olika krav på antalet poäng för att en medarbetare ska vara kvalificerad för befattningen. De flesta arbetsgivare kräver dock 1 250–1 400 gymnasiepoäng, vilket innebär en kombination av programgemensamma kurser och vissa fördjupningskurser, i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12).

Vissa kommuner har satsat strategiskt på att höja grundkompetensen även hos vikarier, för att säkra sin framtida personalförsörjning. Man betonar samtidigt att det råder brist på utbildade vikarier och vikarier som klarar de språkliga krav som verksamheten ställer. Man påtalar problematiken i att en del medarbetare inte behärskar svenska språket tillräckligt för att tillgodogöra sig de bidragsberättigade kurserna, och menar att det skulle vara värdefullt om de hade haft möjlighet att inom ramen för statsbidraget läsa språk inom svenskundervisning för invandrare (SFI). SFI-undervisning ligger dock under gymnasienivå.

Volym och kvalitet

I och med statsbidraget har kommunerna kunnat göra en större kompetenssatsning än vad man skulle ha måktat med på egen hand, och kunnat fortbilda

många fler medarbetare än vad den egna ekonomin normalt tillåter. Genom att framför allt höja grundkompetensen har Omvårdnadslyftet gjort det lättare för kommunerna att nå målet att enbart anställa utbildad personal, och på så vis har statsbidraget medverkat till en generell kvalitetshöjning av verksamheten. Exempelvis redovisade 34 av de 36 kommuner som tävlade om den tredje delpremien en ökning av andelen personal med grundläggande kunskaper i äldreomsorgen enligt Socialstyrelsens mått. Socialstyrelsens mått tar dock inte hänsyn till förändringar av det totala antalet personal över tid.

Yrkesstolthet

Kommunerna vittnar även om att satsningen har uppmuntrat till lärande; man ser individer som växer genom utbildningen och får en ökad tilltro till den egna förmågan. Andra resultat är ökad yrkesstolthet och nyfikenhet hos personalen, och medarbetare som blivit inspirerade att fortsätta studera på fritiden. Kommunerna nämner vidare en ökad förändringsbenägenhet, att det är lättare att utveckla och förändra verksamheten och introducera nyheter.

Nationell jämförbarhet

Socialstyrelsen har anvisat nationella gymnasiekurser som anordnas av utbildningsanordnare med betygsrätt, vilket förhoppningsvis innebär en långsiktig investering för både individen och staten eftersom kunskaperna är giltiga även om man så småningom byter arbetsgivare eller landsända. Kommunerna har reagerat olika på urvalet; vissa hade föredragit ett friare val medan andra har sett det som en kvalitetssäkring.

Verktyg

Socialstyrelsens krav på kompetensinventering har mött ett visst motstånd, men vissa uppskattar också att få ett verktyg som är användbart även bortom Omvårdnadslyftet. Modellen bidrar inte bara till en mer systematisk bedömning av äldre utbildningar, utan är dessutom lämplig för att kartlägga och följa upp kompetens på både individ- och enhetsnivå.

Krävande administration

Kommunerna har med tiden fått väsentligt bättre beredskap för att hantera statsbidraget. Under åren har flera kommuner påtalat att det är svårt att hinna planera och genomföra utbildningsinsatser inom ramen för varje bidragsår, och efterfrågat tidigare besked om tilldelade medel och mer långsiktighet. Socialstyrelsen har eftersträvat att årligen fördela statsbidraget så snart som möjligt efter det att ett uppdrag har kommit in. Riksdagen beslutar om kommande års medel i december, och kommunerna behöver tid för att behandla ansökan i nämnd och lämna in kompletta handlingar till Socialstyrelsen. Kommunerna har visserligen fått påbörja utbildningsinsatser innan Socialstyrelsen beslutat om fördelningen av statsbidraget, men många har inte tagit risken att börja innan de har fått klartecken. Flera kommuner hade även önskat en fortsättning av satsningen, liksom en motsvarande satsning för LSS-personal.

Egna investeringar är en nödvändighet

Schablonersättningen per studiepoäng gjorde att satsningen var kostsam för kommunerna eftersom att statsbidraget sällan täckte löner för vikarier och andra kringkostnader. Kommunernas möjlighet att ta poäng begränsades också av deltagarnas bristande studievana eller motivation, och den press som det innebär att kombinera studier med arbete. Det fanns heller inga garantier för att deltagarna lyckades uppnå godkända betyg under den tillåtna användningstiden, vilket innebar en risk för att kommunerna inte fick tillgodoräkna sig statsbidraget.

I synnerhet mindre kommuner påtalar svårigheten att avsätta egna resurser för större satsningar där man erbjuder delfinansiering från annat håll. Behoven finns, men en större satsning som Omvårdnadslyftet kräver en strategi för fortbildning och uppföljning. Dessutom behövs en organisation och samverkan både internt mellan förvaltningar och externt med bl.a. utbildningsanordnare och kanske även med grannkommuner. Förutom personalresurser för att administrera, organisera, följa upp och redovisa statsbidraget tar det också tid att få fram en organisation som kan hantera större satsningar. Många kommuner vill ha mer långsiktighet för att det ska vara försvarbart och kännas meningsfullt att skapa en struktur som är anpassad för att hantera större utbildningssatsningar med extern delfinansiering.

Referenser

1. Uppföljningsrapport om Omvårdnadslyftet 2011. Socialstyrelsen; 2012.
2. Uppföljningsrapport om Omvårdnadslyftet 2012. Socialstyrelsen; 2013.
3. Uppföljningsrapport om Omvårdnadslyftet 2013. Socialstyrelsen; 2014.

Bilaga 1. Förteckning över kurser som berättigar till statsbidraget

Omvårdnadslyftet kan användas på dessa nivåer:

1. grundläggande kunskaper – kurser på gymnasienivå (a. Vård- och omsorgsprogrammet, b. Barn- och fritidsprogrammet)
2. specialiserade uppgifter – kurser på gymnasienivå
3. specialiserade uppgifter – kurser på yrkeshögskole- och högskolenivå.

Det är kommunen eller den enskilde utföraren som i egenskap av beställare av uppdragsutbildning avgör hur statsbidraget ska disponeras utifrån givna villkor. Vid uppdragsutbildning är det oftast utbildningsanordnaren som avgör behörighetskraven.

1a. Grundläggande kunskaper – kurser på gymnasienivå i Vård- och omsorgsprogrammet

Omvårdnadslyftet anknyter till Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12). Följande kurser i det nya vård- och omsorgsprogrammet på gymnasieskolan (GY11) eller motsvarande kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen (VUX2012) är bidragsberättigande. Kurserna är valbara men man bör ha de 1 100+300 gymnasiepoängen för att gå vidare till programfördjupningarna. På motsvarande sätt anknyter utvidgningen till funktionshindersområdet till Socialstyrelsens vägledning för arbetsgivare Rätt kompetens hos personal i verksamheter för personer med funktionsnedsättning – Vägledning för arbetsgivare (2012).

Programgemensamma karaktärsämnen totalt 1 100 poäng (avser både funktionshinders- och äldreområdet)

Hälsopedagogik	100 poäng
Medicin 1	150 poäng
Etik och människans livsvillkor	100 poäng
Psykiatri 1	100 poäng
Psykologi 1	50 poäng
Samhällskunskap 1a2	50 poäng

(Kursen kräver att deltagaren har studerat samhällskunskap 1a1, 50 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

Specialpedagogik 1	100 poäng
Svenska 2	100 poäng

(Kursen svenska 2 kräver att deltagaren har studerat svenska 1, 100 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

eller Svenska som andraspråk 2 100 poäng

(Kursen svenska som andraspråk 2 kräver att deltagaren har studerat svenska som andraspråk 1, 100 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

Vård- och omsorgsarbete 1 200 poäng

Vård- och omsorgsarbete 2 150 poäng

Programfördjupningar för yrkesutgång Äldreomsorg 300 poäng

Gerontologi och geriatrik

Vård och omsorg vid demenssjukdom 100 poäng

Äldres hälsa och livskvalitet 200 poäng

För personal som gått kurserna i programfördjupning Gerontologi och geriatrik är det möjligt att därutöver studera:

Hälsa

Ergonomi 100 poäng

Kost, måltid och munhälsa 100 poäng

Pedagogik i vård och omsorg

Socialpedagogik 100 poäng

Vårdpedagogik och handledning 100 poäng

Sjukvård

Lindrande vård 100 poäng

Psykiatri

Psykiatri 2 200 poäng

Programfördjupningar för yrkesutgång Funktionshindersområdet 300 poäng

Hälsa

Friskvård och hälsa 100 poäng

Pedagogik i vård och omsorg

Socialpedagogik 100 poäng

Specialpedagogik

Specialpedagogik 2 100 poäng

För personal som har gått kurserna i programfördjupningen för yrkesutgång Funktionshindersområdet är det möjligt att därutöver studera:

It i vård och omsorg

It i vård och omsorg 100 poäng

Pedagogik i vård och omsorg

Vårdpedagogik och handledning 100 poäng

Psykiatri

Psykiatri 2 200 poäng

Samhällsbaserad psykiatri 100 poäng

Gerontologi och geriatrik

Vård och omsorg vid demenssjukdom 100 poäng

Äldres hälsa och livskvalitet 200 poäng

Programfördjupningar för yrkesutgång Psykiatri 300 poäng

Psykiatri

Psykiatri 2 200 poäng

Samhällsbaserad psykiatri 100 poäng

För personal som har gått kurserna i programfördjupningen för yrkesutgång Psykiatri är det möjligt att därutöver studera:

Hälsa

Komplementärmedicin 100 poäng

Psykiatri

Rättspsykiatri 100 poäng

Pedagogik i vård och omsorg

Socialpedagogik 100 poäng

Specialpedagogik

Specialpedagogik 2 100 poäng

Gerontologi och geriatrik

Vård och omsorg vid demenssjukdom 100 poäng

Äldres hälsa och livskvalitet 200 poäng

För personal som har gått kurser i programfördjupningarna inom Vård- och omsorgsprogrammet finns möjlighet att också välja kurser från Barn- och fritidsprogrammet, och omvänt.

1b. Grundläggande kunskaper – kurser på gymnasienivå i Barn- och fritids-programmet

Det utvidgade Omvårdnadslyftet anknyter till Socialstyrelsens vägledning för arbetsgivare Rätt kompetens hos personal i verksamheter för personer med funktionsnedsättning – Vägledning för arbetsgivare (2012). Utöver kurserna ur Vård- och omsorgsprogrammet ovan ingår även kurser ur Barn- och fritidsprogrammet (GY11) eller motsvarande kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen (VUX12). Kurserna är valbara men man bör ha de 700+300+400 gymnasiepoängen för att gå vidare till programfördjupningarna.

Programgemensamma ämnen totalt 700 poäng

Hälsopedagogik 100 poäng

Naturkunskap 1a2 50 poäng

(Kursen kräver att deltagaren har studerat naturkunskap 1a1, 50 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

Kommunikation 100 poäng

Lärande och utveckling 100 poäng

Människors miljöer 100 poäng

Pedagogiskt ledarskap 100 poäng

Samhällskunskap 1a2 50 poäng

(Kursen kräver att deltagaren har studerat samhällskunskap 1a1, 50 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

Svenska 2 100 poäng
(Kursen svenska 2 kräver att deltagaren har studerat svenska 1, 100 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

eller Svenska som andraspråk 2 100 poäng
(Kursen svenska som andraspråk 2 kräver att deltagaren har studerat svenska som andraspråk 1, 100 poäng, som ingår i de gymnasiegemensamma ämnena. Det går att göra undantag vid uppdragsutbildningar.)

Inriktning Socialt arbete 300 poäng

Socialt arbete

Socialt arbete 200 poäng

Sociologi

Sociologi 100 poäng

Programfördjupningar för yrkesutgång Stöd och service inom funktionshindersområdet 400 poäng

Entreprenörskap

Entreprenörskap 100 poäng

Grundläggande vård och omsorg

Grundläggande vård och omsorg 100 poäng

Specialpedagogik

Specialpedagogik 1 100 poäng

Specialpedagogik 2 100 poäng

För personal som har gått kurserna i programfördjupningen för yrkesutgång Stöd och service inom funktionshindersområdet är det möjligt att därutöver studera:

Hälsa

Kost och hälsa 100 poäng

Mental träning 100 poäng

Pedagogik

Barns lärande och växande 100 poäng

Psykologi

Psykologi 1 50 poäng

Psykologi 2b 50 poäng

Sociologi

Etnicitet och kulturmöten 100 poäng

Ungdomskulturer 100 poäng

Gerontologi och geriatrik

Vård och omsorg vid demenssjukdom 100 poäng

Äldres hälsa och livskvalitet 200 poäng

För personal som har gått kurser i programfördjupningarna inom Vård- och omsorgsprogrammet finns möjlighet att också välja kurser från Barn- och fritidsprogrammet, och omvänt.

2. Specialiserade uppgifter – kurser på gymnasienivå

För personal som arbetar, eller kommer att arbeta med, specialiserade uppgifter kan Medicin 2, Samhällsbaserad psykiatri, Psykologi 2 samt Hemsjukvård ses som ytterligare fördjupning av kunskapsområden som är viktiga inom äldreomsorgen. Personal som arbetar med dessa uppgifter kan även ha en arbetslagsledande funktion vilket gör att det kan finnas behov av kunskaper inom Ledarskap och organisation liksom It i vård och omsorg. För personal som arbetar med specialiserade uppgifter är nedanstående program-fördjupningar bidragsberättigade om de anordnas som uppdragsutbildning.

Medicin

Medicin 2	100 poäng
-----------	-----------

Psykiatri

Samhällsbaserad psykiatri	100 poäng
---------------------------	-----------

Psykologi

Psykologi 2b	50 poäng
--------------	----------

It i vård och omsorg

It i vård och omsorg	100 poäng
----------------------	-----------

Ledarskap och organisation

Ledarskap och organisation	100 poäng
----------------------------	-----------

Sjukvård

Hemsjukvård	100 poäng
-------------	-----------

3. Specialiserade uppgifter – kurser på yrkes-högskole- och högskolenivå

Socialstyrelsen har i en vägledning 2012 ställt samman kunskapsområden som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter inom äldreomsorgen. De är demens, psykiatri, kost och nutrition, omsorg och vård vid livets slut samt funktionsbevarande omsorg. För personal som arbetar med specialiserade uppgifter får statsbidraget användas för:

- befintliga kurser som bedrivs av anordnare av yrkeshögskoleutbildning och som har relevans för vård och omsorg om äldre eller personer med funktionsnedsättning, samt
- högskolekurser med relevans för vård och omsorg om äldre eller personer med funktionsnedsättning.

Det förutsätter att dessa kurser anordnas genom uppdragsutbildning. För utbildningsinsatser inom yrkeshögskolan är det viktigt att kontakta utbildningsanordnare för att stämma av om innehållet i en utbildning överensstämmer med villkoren för Omvårdnadslyftet, och att studietakten är sådan att poäng kan tillgodoräknas inom givna tidsramar. Sök utbildning och kontaktuppgifter till utbildningsanordnare på Yrkehögskolans webbplats. Utbildningsanordnare som har beslut om att starta yrkeshögskoleutbildning kan anmäla uppdragsutbildning till Myndigheten för yrkeshögskolan. Besök myndighetens webbplats för information om hur anmälan av uppdragsutbildning går till.

Bilaga 2. Omvandlingstabell för äldre utbildningar

För att äldre (icke poänggivande) utbildningar ska kunna jämföras med senare (poänggivande) utbildningar har Socialstyrelsen tagit fram en poängberäkning för just Omvårdnadslyftet. Poängberäkningen utgår ursprungligen från Omvårdnadsprogrammet (1 350 poäng i karaktärsämnena) som var gällande i juli 2011. Från dessa 1 350 poäng har vi räknat bort de kurser som inte fanns i respektive äldre utbildning, företrädesvis Etik och livsfrågor, Datakunskap, Människan socialt och kulturellt samt i vissa fall kurser som behandlade det normala åldrandet och vanliga sjukdomstillstånd hos äldre. I de äldre utbildningarna förekom dock moment som inte anses aktuella i dag, och nya moment har tillkommit som delvis kan anses kompenseras av mångårig yrkeserfarenhet.

För att underlätta kartläggning av utbildning följer två tabeller med aktuella och tidigare utbildningar av relevans för äldre- respektive funktionshindradsomsorgen, och hur dessa korresponderar med de tre nivåerna: 0–999 gymnasiepoäng (a), 1 000–1 349 gymnasiepoäng (b) och 1 350 gymnasiepoäng eller mer (c). Om en person har en utbildning som inte korresponderar med tabellerna (t.ex. lokala varianter av gymnasieutbildningar) ska det alternativ a-c som bedöms ligga närmast väljas. Personal som saknar utbildning räknas till alternativ a.

Äldreomsorg, benämning	Socialstyrelsens poängberäkning i Omvårdnadslyftet	Svarsalternativ
Aktuell utbildning		
Vård- och omsorgsprogrammet		
Infördes hösten 2011 i gymnasieskolan och hösten 2012 inom vuxenutbildningen.		
Programgemensamma ämnen om 1 100 poäng.	1 100 poäng	b
Programfördjupningar för yrkesutgång Äldreomsorg ger ytterligare 300 poäng.	1 400 poäng	c
Äldre utbildningar		
Omvårdnadsprogrammet , både gymnasieskolan och vuxenutbildning		
Karaktärsämnena, gemensamma kurser omfattade 600–650 poäng och gällde i många kommuner för vårdbiträdestjänst.	650 poäng	a
Ytterligare 600–750 poäng av valbara kurser inom äldreområdet lades på och gav möjlighet att arbeta med undersköterskeuppgifter.	1 350 poäng	c
Tvåårig vårdlinje	1 000 poäng	b
Gav möjlighet att söka arbete som undersköterska eller mentalskötare. Jfr Äldre undersköterskeutbildning.		

Äldreomsorg, benämning	Socialstyrelsens poängberäkning i Omvårdnadslyftet	Svarsalternativ
Mentalskötarutbildning Två eller tre terminer. Gav möjlighet att söka arbete som undersköterska eller som mentalskötare. Jfr Äldre undersköterskeutbildning.	1 000 poäng	b
Tvåårig Social servicelinje En utökad vårdbiträdesutbildning utan hälso- och sjukvårdsinriktning, gav inte undersköterskekompetens.	800 poäng	a
Treårig omvårdnadslinje Sammanslagning av Tvåårig vårdlinje och Social servicelinje. Kursinnehållet motsvarar Omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen, gemensamma kurser och valbara kurser.	1 350 poäng	c
Äldre (sjuk)vårdsbiträdesutbildning 8, 10, 20 eller 23 veckor. Åtta- och tioveckorsutbildningarna förutsatte minst ett års yrkeserfarenhet. Innehållet motsvarade i viss mån Omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen.	400 poäng	a
Äldre undersköterskeutbildning 32 veckor, 40 veckor, 31 veckors specialkurs, Hälso- och sjukvård kurskod 41325 06, Utbildning till skötare i psykiatrisk vård, Vårdiriktad kompletteringskurs. Antagningskrav var genomgången vårdbiträdesutbildning samt ett års yrkeserfarenhet inom området. Utbildningen motsvarar i viss mån Omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen, gemensamma kurser kompletterat med valbara kurser om ca 700 poäng.	1 000 poäng	b
Annat Exempelvis validering av kunskaper som gett kompetensbevis eller liknande men inte gymnasiepoäng.	Kan ej poängberäknas för jämförelse	a
Eftergymnasial utbildning	Kan ej poängberäknas för jämförelse	a

Funktionshindersomsorg, benämning	Socialstyrelsens poängberäkning i Omvårdnadslyftet	Svarsalternativ
Aktuella utbildningar		
Vård- och omsorgsprogrammet		
Programmet infördes hösten 2011 i gymnasieskolan och hösten 2012 inom vuxenutbildningen.		
Programgemensamma ämnen om 1 100 poäng.	1 100 poäng	b
Programfördjupning inom yrkesutgång Funktionshinder eller yrkesutgång Psykiatri ger ytterligare 300 poäng.	1 400 poäng	c
Barn- och fritidsprogrammet		
Programmet infördes hösten 2011 i gymnasieskolan och hösten 2012 inom vuxenutbildningen.		
Programgemensamma ämnen om 700 poäng.	700 poäng	a
Kurser inom inriktning Socialt arbete ger ytterligare 300 poäng.	1 000 poäng	b
Programfördjupning inom yrkesutgång Stöd och service inom funktionshindersområdet ger ytterligare 400 poäng.	1 400 poäng	c
Äldre utbildningar		
Omvårdnadsprogrammet		
Karaktärsämnen/gemensamma kurser omfattade 650 poäng (lokala variationer om 600–650 poäng kan förekomma).	650 poäng	a
Valbara kurser inom funktionshindersområdet eller yrkesämnen inom Gren omvårdnad i en första version av programmet, gav ytterligare 700 poäng (lokala variationer 600–750 poäng kan förekomma).	1 350 poäng	c
Barn- och fritidsprogrammet		
Karaktärsämnen/gemensamma kurser omfattade 700 poäng.	700 poäng	a
Inriktning pedagogisk och social verksamhet gav ytterligare 300 poäng (gällde inte första versionen av programmet).	1 000 poäng	b
Valbara kurser inom funktionshindersområdet gav ytterligare 350 poäng (före år 2000 gällde i stället valbara kurser inom programmet motsvarande 700 poäng).	1 350 poäng	c
Mentalskötarutbildning	1 000 poäng	b
Två eller tre terminer. Gav möjlighet att söka arbete som undersköterska eller som mentalskötare. Jfr Äldre undersköterskeutbildning.		
Tvåårig vårdlinje		
Inom utbildningen fanns möjlighet att välja olika grenar. Aktuella grenar för arbete inom funktionshindersomsorg var de med inriktning mot psykiatri respektive omsorger om barn och ungdom.	1 000 poäng	b
Tvåårig Social servicelinje		
En utökad vårdbiträdesutbildning utan hälso- och sjukvårdsinriktning. Utbildningen gav inte undersköterskekompetens.	800 poäng	a
Treårig omvårdnadslinje		
Sammanslagning av Tvåårig vårdlinje och Social servicelinje. Kursinnehållet motsvarar Omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen/ gemensamma kurser och valbara kurser.	1 350 poäng	c

Funktionshindersomsorg, benämning	Socialstyrelsens poängberäkning i Omvårdnadslyftet	Svarsalternativ
Äldre (sjuk)vårdbiträdesutbildning Kurslängd: 8 eller 10 respektive 20 eller 23 veckor. Åtta- och tioveckorsutbildningarna förutsatte minst ett års yrkeserfarenhet. Innehållet motsvarade i viss mån Omvårdnadsprogrammets karaktärsämnen.	400 poäng	a
Äldre undersköterskeutbildning Kurslängden var från början 32 veckor men ändrades senare till 40 veckor. Antagningskrav: genomgången kurs för vårdbiträde och yrkeserfarenhet inom hälso- och sjukvård eller social service minst ett år. Utbildningen motsvarar i viss mån Omvårdnadsprogrammets karaktärsämneskurser om 650 poäng kompletterat med valbara kurser om 700 poäng.	1 000 poäng	b
GPU – Grundkurs för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda (specialkurs) Kurslängd: en termin. Behörighetskrav: Grundskola eller motsvarande, uppnått 18 års ålder samt arbetat minst 3 månader inom yrkesområdet.	500 poäng	a
PPU – Påbyggnadskurs för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda (specialkurs) Kurslängd: en termin. Behörighetskrav: Grundskola eller motsvarande, slutförd grundkurs för omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, GPU (se ovan) eller motsvarande utbildning.	1 000 poäng	b
Annat Exempelvis validering av kunskaper som gett kompetensbevis eller liknande men inte gymnasiepoäng.	Kan ej poängberäknas för jämförelse	a
Eftergymnasial utbildning	Kan ej poängberäknas för jämförelse	a

Bilaga 3. Fördelade medel och uppnådda poäng per kommun

Statsbidrag för utbildningsinsatser 2011	143 512 200
Statsbidrag för utbildningsinsatser 2012	243 700 000
Statsbidrag för utbildningsinsatser 2013	293 500 000
Statsbidrag för utbildningsinsatser 2014	143 500 000
Premier för bästa resultat 2014	150 000 000
Totalt fördelat (kr)	974 212 200

Summa gymnasiepoäng 2011-2014	9 904 065
Summa yrkeshögskolepoäng 2011-2014	47 680
Summa högskolepoäng 2011-2014	5 595

Summorna avser inrapporterade poäng som i vissa fall överstiger den prestation som statsbidraget täcker.

Kommun	Beviljat belopp 2011-2014 (kronor)	Summa gymnasie-poäng 2011-2014	Summa yrkeshögskole-poäng 2011-2014	Summa högskole-poäng 2011-2014	Del-premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Alingsås kommun	4 579 220	58 050	0	0		
Alvesta kommun	2 259 708	31 750	0	0		
Arboga kommun	1 510 101	7 400	0	7,5		
Arjeplogs kommun	84 324	200	0	0		
Arvidsjaurs kommun	140 000	0	0	0		
Arvika kommun	3 533 942	25 950	0	0	1, 2	2 055 648
Askersunds kommun	881 772	27 350	0	0	1, 2	2 055 648
Avesta kommun	3 162 470	43 750	0	0		
Bengtstors kommun	884 748	17 250	0	0		
Bergs kommun	595 317	3 200	0	0		
Bjurholms kommun	476 649	9 650	0	18	1	892 857
Bodens kommun	3 505 845	69 650	0	0		
Bollebygds kommun	362 724	4 650	0	0		
Bollnäs kommun	3 944 642	57 100	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Borgholms kommun	301 834	0	0	0		
Borlänge kommun	5 599 732	35 400	0	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Borås stad	10 851 506	35 550	0	0	1, 2	2 055 648
Botkyrka kommun	5 433 945	100 100	0	0	1	892 857
Boxholms kommun	135 230	0	0	0		
Bromölla kommun	1 592 061	7 150	0	0		
Bräcke kommun	1 185 561	44 700	0	0	1, 2	2 055 648
Burlövs kommun	1 658 350	24 950	0	0		
Båstads kommun	986 099	3 500	0	0		
Dals-Eds kommun	275 747	0	0	0		
Danderyds kommun	4 581 992	70 200	0	0		
Eda kommun	591 360	500	0	0		
Ekerö kommun	1 765 557	6 150	0	0		
Eksjö kommun	1 974 632	35 100	0	0		
Emma- boda kommun	1 269 146	11 150	0	0		
Enköpings kommun	3 897 794	0	0	0		
Eskilstuna kommun	9 595 309	144 350	0	0		
Eslövs kommun	2 060 120	48 250	0	0		
Essunga kommun	345 694	6 600	0	0		
Fagersta kommun	1 963 009	14 900	0	0		
Falken- bergs kommun	4 819 078	9 150	0	0		
Falköpings kommun	4 789 444	58 200	0	0		
Falu kommun	6 567 128	108 750	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Filipstads kommun	1 647 394	40 750	0	0	1	892 857
Finspångs kommun	1 392 365	30 100	0	0		
Flens kommun	1 072 053	800	0	0		
Forshaga kommun	1 092 536	13 000	0	0		
Gagnefs kommun	813 221	13 350	0	0		
Gislaveds kommun	3 668 735	91 000	0	955	3	1 923 077
Gnosjö kommun	917 637	25 250	0	82,5	1, 2	2 055 648

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Grums kommun	1 265 255	25 400	0	0	1	892 857
Gullspångs kommun	322 773	4 500	0	0		
Gällivare kommun	1 954 175	5 750	0	0		
Gävle kommun	10 364 688	112 600	0	0		
Göteborgs stad	43 085 412	384 900	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Götene kommun	969 716	5 100	0	0		
Habo kommun	234 542	0	0	0		
Hagfors kommun	2 239 870	22 500	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Hallsbergs kommun	1 005 856	7 350	0	0		
Hallstahammars kommun	1 764 913	11 550	0	0		
Halmstads kommun	11 955 872	187 500	0	0		
Hammarö kommun	1 427 125	54 050	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Haninge kommun	4 827 664	15 050	0	0		
Heby kommun	871 433	28 200	0	0		
Hedemora kommun	2 125 449	44 250	0	0	1	892 857
Hjo kommun	1 095 756	11 700	0	0		
Hofors kommun	1 565 463	31 650	0	0	1	892 857
Huddinge kommun	1 861 771	0	0	0		
Hudiksvalls kommun	5 063 518	98 150	0	0		
Hultsfreds kommun	1 150 300	11 350	0	0		
Hylte kommun	687 960	0	0	0		
Håbo kommun	134 500	0	0	0		
Hällefors kommun	697 682	11 450	0	0		
Härjedalens kommun	1 602 701	21 550	0	0		
Härnösands kommun	1 681 411	17 250	0	0		
Härryda kommun	2 337 218	26 150	0	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Hässle- holms kommun	6 869 483	44 900	0	0		
Höganäs kommun	3 667 576	31 750	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Hörby kommun	1 940 685	25 250	0	0		
Höörs kommun	1 816 343	12 500	0	0		
Jokkmokks kommun	482 795	700	0	0		
Järfälla kommun	6 383 332	45 300	0	0		
Jön- köpings kommun	16 093 329	233 900	21 855	0		
Kalmar kommun	6 460 540	117 350	220	0	1, 2, 3	3 978 725
Karlsborgs kommun	342 093	0	0	0		
Karls- hamns kommun	4 648 054	54 050	0	0		
Karlskoga kommun	3 740 963	1 100	0	0		
Karlskrona kommun	7 922 604	148 200	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Karlstads kommun	9 656 707	80 450	0	0	1, 2	2 055 648
Katrine- holms kommun	3 358 986	22 800	0	0		
Kinda kommun	1 357 213	12 550	0	0	1, 2, 3	3 978 724
Kiruna kommun	1 433 812	5 000	0	97,5		
Klippans kommun	1 964 004	30 400	1 665	0		
Knivsta kommun	869 612	14 750	0	0	1, 2	2 055 648
Kramfors kommun	3 169 383	29 250	0	0		
Kristian- stads kommun	10 042 609	88 550	1 190	0		
Kristine- hamns kommun	3 027 746	20 300	0	0		
Krokoms kommun	1 673 804	11 050	0	0		
Kumla kommun	1 703 431	15 200	0	0	1	892 857
Kungs- backa kommun	7 631 632	72 500	0	0	1, 2	2 055 648
Kungsörs kommun	634 058	6 900	0	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Kungälvskommun	2 729 097	25 000	0	0		
Kävlinge kommun	2 019 640	112 600	3 210	0	1, 2	2 055 648
Köpings kommun	2 501 153	31 650	0	0	1, 2	2 055 648
Laholms kommun	3 451 971	50 150	0	0	1, 2	2 055 648
Landskrona stad	5 293 818	65 050	0	0		
Leksands kommun	1 570 629	26 100	0	0		
Lerums kommun	3 123 726	43 650	0	0		
Lessebo kommun	189 097	0	0	0		
Lidingö stad	4 508 153	66 650	0	0		
Lidköpings kommun	2 545 278	43 750	0	0	1, 2, 3	3 978 724
Lindesbergs kommun	3 218 705	5 050	0	0		
Linköpings kommun	17 145 554	125 150	1 680	0	1, 2	2 055 648
Ljungby kommun	190 000	2 000	0	0		
Ljusdals kommun	3 093 600	35 950	0	0	1, 2, 3	3 978 724
Ljusnarsbergs kommun	816 813	10 550	0	0		
Lomma kommun	828 806	0	0	0		
Ludvika kommun	3 633 026	47 450	0	0		
Luleå kommun	8 101 654	230 750	0	0	1, 2, 3	3 978 724
Lunds kommun	6 410 829	41 600	0	0		
Lycksele kommun	1 870 202	14 500	0	0		
Lysekils kommun	2 356 554	81 650	2 350	0	1, 2, 3	3 978 724
Malmö stad	17 256 593	148 250	0	472,5		
Malung-Sälens kommun	1 026 994	20 750	0	0		
Marie-stads kommun	985 870	15 400	0	0		
Marks kommun	744 274	0	0	0		
Melleruds kommun	1 635 959	23 750	0	0		
Mjölby kommun	2 677 474	98 850	2 130	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Mora kommun	2 805 475	44 800	0	0		
Motala kommun	5 659 672	28 750	1 190	172,5		
Munkedals kommun	1 488 661	34 150	0	0		
Munkfors kommun	558 070	2 950	0	0		
Mölnåls kommun	5 083 471	41 850	0	0		
Mönsterås kommun	1 247 437	0	570	0		
Mörbylånga kommun	1 826 439	43 350	60	0	1, 2, 3	3 978 724
Nacka kommun	7 950 375	94 000	0	0	1, 2	2 055 648
Nora kommun	775 600	3 400	0	0	1, 2	2 055 648
Norbergs kommun	767 839	5 700	0	0		
Nordanstigs kommun	994 969	12 650	0	0		
Nordmalings kommun	1 163 973	4 700	0	0	1, 2	2 055 648
Norrköpings kommun	11 181 376	76 050	0	0		
Norrtälje kommun	7 770 456	53 100	0	0		
Norsjö kommun	114 221	0	0	0		
Nybro kommun	3 071 529	37 150	0	0		
Nyköpings kommun	6 375 321	40 450	0	0		
Nynäshamns kommun	1 190 092	2 300	0	0		
Nässjö kommun	4 468 598	7 100	0	0		
Ockelbo kommun	899 553	17 550	0	0		
Olofströms kommun	2 014 311	32 850	0	0	1, 2, 3	3 978 724
Orsa kommun	1 106 674	21 400	0	0		
Orust kommun	2 129 322	0	2 700	0	1, 2	2 055 648
Osby kommun	2 003 187	5 600	1 800	15		
Oskarshamns kommun	1 823 183	0	1 995	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Oxelö- sunds kommun	1 696 650	89 050	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Pajala kommun	179 008	0	0	0		
Partille kommun	2 325 686	8 850	1 200	0		
Ragunda kommun	1 041 547	21 850	0	0		
Region Gotland	7 107 838	82 000	0	0		
Ronneby kommun	3 473 400	29 650	0	0	1	892 857
Rättviks kommun	1 920 728	34 950	0	0		
Sala kommun	3 127 071	28 100	0	0	1, 2	2 055 648
Salems kommun	708 082	26 800	0	0		
Sand- vikens kommun	5 024 599	68 450	0	0		
Sigtuna kommun	3 125 818	56 750	0	0	1, 2	2 055 648
Simris- hamns kommun	2 365 812	38 850	0	180		
Sjöbo kommun	2 305 320	31 100	0	0		
Skellefteå kommun	7 826 679	120 900	0	0	1	892 857
Skinnskat- tebergs kommun	396 170	7 600	0	0		
Skurups kommun	1 683 335	21 400	0	105		
Skövde kommun	766 900	0	0	0		
Smedje- backens kommun	1 429 628	29 850	0	0	1, 3	2 815 934
Sollefteå kommun	2 508 720	36 400	0	0		
Sollentuna kommun	5 920 582	99 250	0	0	3	1 923 077
Solna stad	8 088 184	218 100	0	0	1, 3	2 815 934
Sorsele kommun	57 525	0	0	0		
Sotenäs kommun	1 464 759	41 450	0	0	1, 2	2 055 648
Staffans- torps kommun	1 874 700	31 600	630	0		
Stenung- sunds kommun	366 722	0	0	0		
Stock- holms stad	72 623 088	996 250	575	1 372,5		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Storfors kommun	229 909	0	0	0		
Storumans kommun	874 201	14 800	0	0		
Strängnäs kommun	454 300	0	0	0		
Strömstads kommun	1 412 835	25 450	0	0		
Ström- sunds kommun	355 148	0	0	0		
Sundby- bergs stad	3 451 144	29 350	715	462		
Sundsvalls kommun	7 373 924	16 400	0	0		
Sunne kommun	769 233	0	0	0		
Sura- hammars kommun	1 004 377	17 000	0	0		
Svalövs kommun	280 612	4 000	0	0		
Svedala kommun	1 354 994	23 400	0	0		
Sven- ljunga kommun	1 140 868	24 050	0	30		
Säffle kommun	600 000	7 600	0	0		
Säters kommun	1 445 791	33 750	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Sävsjö kommun	1 735 601	14 750	0	0		
Söder- hamns kommun	3 079 498	9 400	0	225		
Södertälje kommun	7 942 899	147 700	0	0		
Sölves- borgs kommun	2 426 364	37 900	0	0	1, 3	2 815 934
Tanums kommun	1 916 886	16 700	150	0	1, 2, 3	3 978 725
Tidaholms kommun	286 379	0	0	0		
Timrå kommun	976 035	6 300	0	0		
Tjös kommun	825 213	0	0	0		
Tomelilla kommun	1 919 176	38 300	0	0		
Torsby kommun	200 000	800	0	0		
Torsås kommun	331 162	1 150	135	0		
Tranemo kommun	1 756 983	24 650	0	0	3	1 923 077

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Tranås kommun	2 390 727	36 600	0	0		
Trelleborgs kommun	2 009 645	31 800	0	0		
Tyresö kommun	2 250 739	27 500	0	0		
Täby kommun	6 937 170	108 300	0	0		
Töreboda kommun	1 126 735	11 600	600	0	1, 2	2 055 648
Uddevalla kommun	7 334 154	85 900	0	0		
Ulrice- hamns kommun	1 150 000	53 450	0	0		
Umeå kommun	1 564 810	0	0	0		
Upplands- Bro kommun	1 548 601	4 100	0	0		
Upplands Väsby kommun	1 852 284	43 900	320	0		
Uppsala kommun	15 303 849	97 500	0	0		
Upp- vidinge kommun	1 328 195	25 100	0	0	1, 2	2 055 648
Vadstena kommun	1 368 883	22 950	0	0		
Vagge- ryds kommun	1 384 861	13 250	0	135		
Vallen- tuna kommun	1 736 682	41 450	0	0		
Vansbro kommun	419 729	3 750	0	0		
Vara kommun	1 939 485	48 950	0	0		
Varbergs kommun	6 512 736	94 900	0	0		
Vaxholms stad	776 630	16 200	0	0		
Vellinge kommun	2 075 233	10 450	0	0		
Vetlanda kommun	3 951 392	35 250	0	0	1, 2	2 055 648
Vilhelmina kommun	179 008	0	0	0		
Vimmerby kommun	1 961 984	9 700	0	0		
Vindelns kommun	581 405	6 000	0	0		
Vingåkers kommun	1 110 176	14 800	100	0	1, 2	2 055 648
Vårgårda kommun	1 171 212	17 300	0	0	1, 2	2 055 648

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Vänersborgs kommun	3 623 654	43 800	0	37,5		
Vännäs kommun	491 497	13 965	0	0		
Värmdö kommun	2 058 892	14 700	0	0		
Värnamo kommun	3 483 487	17 000	0	1 107,5		
Västerviks kommun	700 000	6 900	0	0		
Västerås stad	13 586 459	51 850	0	7,5		
Växjö kommun	3 781 000	40 450	400	0		
Ydre kommun	163 562	500	0	0		
Ystads kommun	4 131 073	20 450	0	0		
Åmåls kommun	1 809 050	20 350	0	0		
Ånge kommun	1 096 965	28 250	0	0	1, 2, 3	3 978 725
Åre kommun	180 121	4 850	0	0		
Årjängs kommun	419 257	0	0	0		
Åsele kommun	104 131	0	0	0		
Åstorps kommun	1 377 615	400	0	0		
Åtvidabergs kommun	1 681 130	26 400	240	30		
Älvdalens kommun	1 160 827	30 300	0	82,5	1	892 857
Älvkarleby kommun	1 176 093	12 550	0	0		
Älvsbyns kommun	905 962	3 600	0	0		
Ängelholms kommun	5 410 426	28 500	0	0		
Öckerö kommun	178 700	0	0	0		
Örebro kommun	12 209 301	143 800	0	0		
Örkel-ljunga kommun	222 604	0	0	0		
Örnsköldsviks kommun	3 563 398	0	0	0		
Östersunds kommun	7 591 322	221 900	0	0		
Österåkers kommun	3 003 061	51 400	0	0		

Kommun	Beviljat belopp 2011–2014 (kronor)	Summa gymnasie- poäng 2011–2014	Summa yrkeshög- skole- poäng 2011–2014	Summa högskole- poäng 2011–2014	Del- premier för bästa resultat	Fördelning av premier (kronor)
Öst- hammars kommun	3 009 402	67 400	0	0	3	1 923 077
Östra Göinge kommun	302 205	700	0	0		
Överkalix kommun	110 610	0	0	0		
Över- torneå kommun	817 159	7 100	0	0		

Av avrundningsskäl kan slutsiffran för två kommuner som fått samma delpremier variera med en krona.